

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

B.Canton (PvdD)

(d.d. 21 november 2017)

Nummer

3346

Onderwerp

Alarm drinkwaterbedrijven

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De tien waterwinbedrijven in Nederland slaan alarm. Het grondwater wordt door meststoffen verontreinigd en zuivering wordt steeds duurder en complexer. In Nederland wordt op ruim tweehonderd punten grondwater gewonnen voor drinkwater; op 89 van die punten zijn tussen 2000 en 2015 hogere doses meststoffen gemeten dan wettelijk toegestaan.

Er zijn de afgelopen jaren 21 waterwinpunten gesloten omdat het water zo vervuild was dat zuiveren te kostbaar werd. De Nederlandse waterbedrijven zijn bezorgd en pleiten voor maatregelen.

De Partij voor de Dieren deelt de zorgen over de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater en de toenemende inspanning die nodig is om ons water te zuiveren.

Schoon drinkwater is essentieel voor de gezondheid van mensen. Door de klimaatverandering zal zoetwater schaarser worden.¹

1. *Delen GS de zorgen van de drinkwaterbedrijven als het gaat om de vervuiling van drinkwater door meststoffen?*

Antwoord

Ja, echter op dit moment zijn er geen waterwinpunten in Zuid-Holland waar de norm voor nutriënten (fosfaat en nitraat) wordt overschreden.

2. Zijn GS het met ons eens dat de provincie medeverantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving, in het bijzonder voor de bescherming van grondwater? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De provincie is op grond van de Wet Milieubeheer het bevoegd gezag voor de bescherming van de kwaliteit van grondwater met het oog op de drinkwaterwinning en ze is verantwoordelijk voor het bereiken van de doelen voor grondwaterkwaliteit.

¹ <https://www.trouw.nl/home/waterbedrijven-slaan-alarm-mest-bedreigt-drinkwaterwinning~a1446e04/>

Met het oog hierop zijn in de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland gebieden aangewezen, waar de kwaliteit van het grondwater extra wordt beschermd ten behoeve van de duurzame drinkwatervoorziening. Dit zijn de milieubeschermingsgebieden voor grondwater. In de verordening zijn regels opgenomen waaraan degenen die activiteiten uitvoeren in de milieubeschermingsgebieden zich moeten houden.

3. *Zijn GS het met ons eens dat de provincie een prominente rol heeft in het oplossen van de mest in grondwater problematiek? Hoe ziet u deze rol en op welke manier kunt u hier invulling aan geven?*

Antwoord

De provincie heeft een rol binnen het Deltaprogramma agrarisch waterbeheer en in de samenwerking van het Stroomgebied Rijn-west. De provinciale rol spitst zich toe op het stimuleren en uitvoeren van maatregelen in samenwerking met de landbouwsector en de waterschappen om de fosfaat- en nitraatbelasting in het grondwater verder te voorkomen. Voor de uitvoering van concrete projecten stelt de provincie POP-3 subsidie ter beschikking. Wettelijk gezien zijn er voor provincies en andere lagere overheden beperkt mogelijkheden om zelf de nutriëntenafspoeling en -uitspoeling te reguleren.

4. *Speelt het onderwerp 'verontreiniging van grondwater en de bedreiging hiervan voor de beschikbaarheid en kwaliteit van drinkwater' ook binnen het IPO en zo ja op welke wijze?*

Antwoord

Binnen het IPO wordt dit onderwerp ook besproken. Binnenkort legt Nederland het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2018 – 2021) voor aan de EU. Parallel hieraan ondertekenen het Rijk, de provincies, de Vewin en de LTO een bestuursovereenkomst voor extra maatregelen in een aantal grondwaterbeschermingsgebieden waar de norm voor nitraat in het grondwater hoogstwaarschijnlijk niet gehaald gaat worden. Geen van deze gebieden ligt in Zuid-Holland. Door gezamenlijk te ondertekenen willen de provincies steun aan elkaar en loyaliteit uitspreken. De ervaringen die met de maatregelen worden opgedaan zijn in de toekomst mogelijk ook bruikbaar voor Zuid-Holland.

5. *Bent u bereid om in IPO-verband op te trekken om te komen tot oplossingen voor deze problematiek?*

Antwoord

Ja, zie beantwoording vraag 4.

6. *Is er voldoende handhavingscapaciteit om te controleren of boeren de mest die ze teveel hebben op het bedrijf op een verantwoorde wijze afvoeren en niet extra op het land brengen? Zo ja op welke wijze? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Het wettelijk kader voor het toevoegen van meststoffen aan landbouwgrond ligt vast in de Meststoffenwet. De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) is belast met het toezicht van het bepaalde bij of krachtens de wet.

In het regeerakkoord is bepaald dat structureel 20 mln euro beschikbaar komt voor versterking van de organisatie.

7. *Hoe wordt gecontroleerd op mestfraude en is dat in uw ogen toereikend?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 6.

8. *Wat is volgens GS de oorzaak van overbemesting? Ziet u een relatie met de intensieve (melk)veehouderij?*

Antwoord

Overbemesting treedt op als meer mest aan het land wordt toegevoegd dan door het gewas kan worden opgenomen. De toegestane hoeveelheid mest ligt vast in gebruiksnormen op basis van de mestwetgeving.

Overbemesting komt vooral voor op de bedrijven met een relatief hoge vee dichtheid. Het afvoeren en verwerken van mest werkt kostenverhogend. Dit kan een prikkel zijn voor overbemesting.

9. *Zijn GS bereid om samen met de waterwinbedrijven, LTO en andere betrokken partijen in gesprek te gaan hoe we kunnen zorgen voor een schone drinkwatervoorziening voor de toekomst? Op welke wijze kan de provincie een rol spelen als het gaat om facilitering, voorlichting en handhaving?*

Antwoord

Zoals bij vraag 5 verwoord trekt de provincie met de waterwinbedrijven en het LTO op. GS steunen de bestuursovereenkomst ten behoeve van de extra maatregelen in buiten Zuid-Holland, gelegen grondwaterwingebieden. In 2019 zal er een evaluatie plaatsvinden. Aan de hand van die uitkomsten zullen de provincies zich indien nodig gezamenlijk bezinnen op de vervolgstappen.

Den Haag, 19 december 2017

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. J.H. de Baas

drs. J. Smit